

II etap programu „Za życiem” coraz bliżej

Coraz bliżej realizacji II etapu programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”.

A wszystko za sprawą przyjętego przez Radę Ministrów projektu ustawy o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz niektórych innych ustaw, przedstawionego przez minister Elżbietę Rafalską.

Projekt ustawy o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz niektórych innych ustaw zapewni realizację II etapu Programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”, który został przyjęty przez rząd w grudniu 2016 roku.

Głównym celem programu „Za życiem” jest wspieranie rodzin z osobami niepełnosprawnymi, a w szczególności wychowujących niepełnosprawne dzieci. W praktyce program „Za życiem” to kompleksowe rozwiązania dotyczące wsparcia kobiet w ciąży i ich rodzin, wczesnego wspomaganie dziecka i jego rodziny, a także usług wspierających i rehabilitacyjnych oraz wsparcia mieszkaniowego. Program wraz z ustawą o wsparciu kobiet w ciąży i ich rodzin „Za życiem” jest istotnym instrumentem polityki prorodzinnej rządu.

Zajęcia dla osób niepełnosprawnych opuszczających WTZ

W ramach projektu przygotowano regulacje, które będą wspierać byłych uczestników warsztatów terapii zajęciowej (WTZ) w utrzymaniu samodzielności i niezależności w życiu społecznym i zawodowym dzięki udziałowi w zorganizowanej formie rehabilitacji. Celem tej regulacji jest zapewnienie prowadzenia zajęć klubowych w warsztacie terapii zajęciowej dla osób, które zakończyły uczestnictwo w WTZ w związku z podjęciem zatrudnienia. To bardzo ważna zmiana, ponieważ osoby niepełnosprawne opuszczające warsztaty terapii zajęciowej zgłaszają potrzebę kontynuacji wsparcia udzielanego w warsztacie. Stąd też istnieje wyraźna potrzeba wsparcia tych osób nie tylko do momentu zatrudnienia, ale i później (zajęcia mają pomóc w podjęciu lub utrzymaniu zatrudnienia).

W praktyce osoba niepełnosprawna będzie mogła kontynuować zajęcia klubowe - bez względu na utratę zatrudnienia lub jego zmianę (ma to być nie mniej niż 5 godzin miesięcznie). Szczegółowy zakres zajęć, ich organizację i wymiar godzinowy będzie ustalał warsztat terapii zajęciowej. Co ważne, osoba niepełnosprawna, która opuściła warsztat terapii zajęciowej w związku z podjęciem zatrudnienia, w przypadku jego utraty i ponownego zgłoszenia uczestnictwa w warsztacie w ciągu 90 dni od dnia opuszczenia WTZ będzie miała pierwszeństwo w rozpoczęciu terapii.

Zajęcia klubowe realizowane przez warsztaty terapii zajęciowej będą finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach nowego programu zatwierdzonego przez Radę Nadzorczą PFRON. W 2018 roku zaplanowano na ten cel 1,2 mln zł.

Zmiany dla pracodawców osób niepełnosprawnych

Projekt nowelizacji przewiduje również poszerzenie katalogu pracodawców, do których stosuje się obniżony wskaźnik zatrudniania osób niepełnosprawnych (2 proc.). W myśl projektowanych przepisów wśród tych pracodawców znajdują się także: publiczne i niepubliczne przedszkola, regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, interwencyjne ośrodki preadopcyjne, kluby dziecięce oraz inne formy wychowania przedszkolnego, które na tej podstawie będą rozliczać się z wpłat na PFRON.

Jednocześnie zrezygnowano ze zwolnienia z wpłat na PFRON pracodawców prowadzących zakłady pracy w likwidacji. Powód? Przyczyną likwidacji nie musi być trudna sytuacja podmiotu, ale na przykład decyzja o zakończeniu lub przekształceniu działalności. Co ważne, doprecyzowane zostały przepisy dotyczące pracodawców wystawiających informacje o kwocie obniżenia wpłat na PFRON.

Udogodnienia dla niepełnosprawnych pracowników

Wprowadzono również możliwość korzystania z elastycznych form zatrudnienia, w tym z ruchomych godzin pracy (także pracy przerywanej) i telepracy (praca w domu) na wniosek wiążący pracodawcę. Zgodnie z nowymi przepisami, pracodawca co do zasady nie będzie mógł odmówić takich form zatrudnienia.

Z prawa do korzystania z indywidualnego rozkładu czasu pracy lub ruchomego czasu pracy albo wykonywania pracy w systemie przerywanego czasu pracy na podstawie wniosku wiążącego pracodawcę będą mogli korzystać:

pracownik-małżonek albo pracownik-rodzic dziecka w fazie prenatalnej w przypadku ciąży powikłanej, pracownik-rodzic dziecka posiadającego zaświadczenie o ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniu albo nieuleczalnej chorobie zagrażającej życiu, które powstały w prenatalnym okresie jego rozwoju lub w czasie porodu, pracownik-rodzic dziecka niepełnosprawnego lub ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi.

Telepraca

To jednak nie koniec zmian. Pracownikom-rodzicom dziecka posiadającego zaświadczenie o ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniu albo nieuleczalnej chorobie zagrażającej życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, a także dziecku niepełnosprawnego lub ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi, przyznano prawo wykonywania pracy w formie telepracy na podstawie wniosku wiążącego pracodawcę.

Przewidziano również możliwość stosowania telepracy na podstawie wniosku niewiążącego pracodawcy, także u tych pracodawców, u których nie zawarto w tej sprawie formalnego porozumienia z przedstawicielstwem załogi. Zatem zmiany te są adresowane do wszystkich pracowników. Osoby te będą mogły na ogólnych zasadach wnioskować o wykonywanie pracy w formie telepracy.

Z uprawnień kierowanych do pracowników-rodziców będzie można korzystać do ukończenia przez dziecko 18 lat, a także po ukończeniu przez nie 18 roku życia. Oznacza to, że z nowych uprawnień będą mogli korzystać pracownicy opiekujący się dorosłym dzieckiem, bo przyjęto, że upośledzenie czy niepełnosprawność mają charakter trwały.

Powyższe rozwiązania umożliwią osobom pracującym, a mającym ciężko chore lub niepełnosprawne dzieci, łatwiejsze godzenie pracy zawodowej z opieką nad nimi. W przypadku rodziców rozważających kontynuację zatrudnienia w sytuacji pojawienia się w rodzinie niepełnosprawnego dziecka nowa regulacja może wpłynąć na decyzję o pozostaniu na rynku pracy.

Wyjątek od reguły

Pracodawca będzie mógł odmówić uwzględnienia wiążącego wniosku o elastyczne zatrudnienie tylko wtedy, gdy nie będzie on możliwy do spełnienia ze względu na organizację pracy lub rodzaj pracy wykonywanej przez pracownika.

Wydłużenie prawa do zasiłku opiekuńczego

Na uwagę zasługuje również rozwiązanie mające na celu ułatwienie aktywnym zawodowo rodzicom – w przypadku choroby dziecka niepełnosprawnego do 18 roku życia – łączenie opieki nad dzieckiem z wykonywaniem aktywności zawodowej.

Chodzi tu o wydłużenie z 14 do 30 dni prawa do zasiłku opiekuńczego przysługującego ubezpieczonemu zwolnionemu od wykonywania pracy z powodu konieczności osobistego sprawowania opieki nad chorym dzieckiem, legitymującym się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji do ukończenia przez nie 18 lat. Zmiana oznaczałaby wydłużenie prawa do zasiłku opiekuńczego o 16 dni w przypadku chorych dzieci niepełnosprawnych między 14 a 18 rokiem życia.